

Обставини справи

Справа стосувалася заявника, який пересувається за допомогою інвалідного візка. Він безуспішно розпочав судове провадження з метою покращення доступності двох громадських будівель (мистецького та культурного центрів) у своєму місті. Національні суди відзначили, що муніципалітет працює над подальшим покращенням такого доступу відповідно до внутрішнього законодавства, яке враховувало міжнародні зобов'язання держави за Конвенцією про права осіб з інвалідністю: муніципалітет розробив і впровадив стратегію з покращення доступу до деяких будівель у межах своєї широкої свободи розсуду з оцінки пріоритетності таких проектів та розподілу наявних коштів.

Заявник скаржився за статтею 14 Конвенції в поєднанні зі статтею 8 Конвенції на недоступність зазначених громадських будівель: він не міг відвідувати культурно-мистецькі заходи в цих закладах, що ставило його в нерівне становище з іншими мешканцями міста.

Оцінка Суду

Це рішення прикметне тим, що вперше скарга на відсутність доступу до громадських будівель для осіб з інвалідністю вважається такою, яка охоплюється «приватним життям», що дозволяє ЄСПЛ продовжити розгляд відповідно до статті 14 Конвенції в поєднанні зі статтею 8 Конвенції щодо того, чи виконала держава свої позитивні зобов'язання, ураховуючи міжнародні стандарти, із вжиття достатніх заходів для усунення фактичної нерівності, що впливає на рівноправну реалізацію заявником свого права на приватне життя.

Розрізняючи попередні справи (*Botta v. Italy*, *Zehnalová and Zehnal v. the Czech Republic* (dec.) та *Glaisen v. Switzerland* (dec.)) та встановивши, що відсутність доступу інвалідних візків у цьому разі справді охоплюється «сферою» «приватного життя» і статтею 8 Конвенції, ЄСПЛ: (i) наголосив, що заявник чітко визначив дві конкретні громадські будівлі, які відіграють важливу роль у місцевому житті, відсутність доступу до яких перешкоджала йому відвідувати значну частину культурних подій, соціальних заходів / вечірок, які пропонувала його громада; (ii) зауважив європейські й міжнародні стандарти щодо того, що особи з інвалідністю повинні мати можливість повністю інтегруватися в суспільство та мати рівні можливості для участі в соціальному житті; (iii) дійшов висновку, що оскаржувана ситуація могла вплинути на права заявника на особистий розвиток, а також на встановлення і розвиток відносин із зовнішнім світом, тим самим охоплюючись «сферою дії» статті 8 Конвенції.

Щодо того, чи мала місце дискримінація через відсутність позитивних заходів із боку держави, ЄСПЛ, по-перше, уточнив, що для того, аби встановити, що різниця в поводженні

¹ Огляд цього рішення ЄСПЛ підготувала Анастасія Бойченко.

була значною, має бути досягнуто певний поріг. По-друге, ЄСПЛ роз'яснив, що межі свободи розсуду держав стосовно відсутності доступу до громадських будівель у контексті права на повагу до приватного та сімейного життя є широкими. По-третє, оскільки стаття 14 Конвенції вже була протлумачена у світлі вимог Конвенції про права осіб з інвалідністю, ЄСПЛ поширив свої попередні міркування (щодо «розумного пристосування», на яке мають право розраховувати особи з інвалідністю) на їхнє соціальне та культурне життя, посилаючись на статтю 30 згадуваної Конвенції, яка вимагає, аби таким особам гарантувалася можливість брати участь у культурному житті нарівні з іншими. Зрештою, критерієм, який слід застосувати, є питання того, чи зробила держава «необхідні й відповідні зміни та коригування» для сприяння і допомоги особам з інвалідністю, таким як заявник, що не накладало на державу «непропорційного або надмірного тягаря».

Застосовуючи вищезазначені принципи, ЄСПЛ урахував такі фактори:

- значні зусилля, які вже були докладені після ухвалення парламентської резолюції для покращення доступності громадських будівель у муніципалітеті з огляду на наявний бюджет та необхідний захист старих будівель, про які йдеться;
- пріоритет, який був наданий освітнім і спортивним закладам у тому, що стосується вже зроблених удосконалень, не був ані свавільним, ані необґрунтованим;
- загальне зобов'язання держави працювати в напрямі поступового забезпечення всезагального доступу згідно з відповідними міжнародними документами (*Recommendation Rec(2006)5* Ради Європи та Конвенція про права осіб з інвалідністю).

За цих обставин та з огляду на позитивне зобов'язання розумно задовольнити потребу заявника, вимагати від держави вжиття додаткових заходів означало б накладення на неї «непропорційного або надмірного тягаря». Таким чином, відсутність доступу заявника до двох будівель, про які йдеться, не означала дискримінаційну нездатність держави вжити достатніх заходів для усунення фактичної нерівності, щоб дати можливість заявнику реалізувати своє право на приватне життя нарівні з іншими.

Висновок

Відсутність порушення статті 14 Конвенції (заборона дискримінації), взятої в поєднанні зі статтею 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 31 травня 2022 року й набуло статусу остаточного 10 жовтня 2022 року відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.